

Ishaja vsak pondelek in četrtek popoldne.
Stane za celo leto 15 L., za pol leta 8 L., za četrt leta 4 L. Za tuzemstvo celo leto 10 L.
Na naročila brez dopolne naročnine se ne moremo ozirati.
Odgovorni urednik: Polde Kemperle

GORIŠKA STRAZA

Štev. 44

V Gorici, v četrtek 5. junija 1924.

Let. VII.

Frankirana
a se ne spreje.
Oglasi se računajo po dogovoru in se plačajo naprej.
List izdaja konsorec GORIŠKE STRAZE Tisk. Juch v Gorici via Morelli 16.
Uprava in uredn. ulica Mameli 5. (prej Scuole).

Moč delovnega ljudstva.

Človek je razumno bitje. Vse njegovo delovanje mora biti smoteno uravnano in le tedaj ima življenjska borba pravi smisel. Duševno in gospodarsko delo posameznika in družbe mora biti usmerjeno proti enotnemu cilju, drugače je delo največja muka in največje breme za človeka. Danes opažamo pri posamezniku, v družini, pri stanovih, narodih in državah nemir, nezadovoljnost, razrvanost, ki jasno govori, da se je v človeku ubil smisel za življenje.

DUH NAŠIH DNI.

Velika večina ljudi danes ne živi več, temveč hira in vegetira; družinsko življenje je zlasti v meščanskih in v delavskih krogih izpadlo; med stanovi, narodi in državami ni nobene skupnosti, trajno se nahajajo v položaju napetosti, sovraštva, vojnih nevarnosti. Živimo v ozračju, ki je do vrha napolnjeno s krivicami, z željo po prelivanju človeške krvi, z duhom izkoriščevanja onih, ki nosijo skrb za preživljenje in prehranjevanje človeške družbe.

ALI NAJ BO TO SMISEL ŽIVLJENJA, DA SE 90 ODSTOTKOV LJUDI NEPRESTANO MUČI V NAJHUJSEM BOJU ZA GOLI, TELESNI ŽIVLJENSKI OBSTOJ? ALI JE MOGOČE, DA BI ČLOVEŠKA DRUŽBA OBSTALA, ČE MORA TEH 90 ODSTOTKOV MIRNO GLEDATI, DA GRE POLOVICA NJIHOVEGA DELA IN TRUDA V MIRNEM ČASU V NENASITNE ZEPE GOSPODARJEV DANASNJE DRUŽBE?

V RAZKROJU.

Družba, v kateri je velika množina ljudi, ki MORA živeti samo radi tega, da si obvaruje golo življenje, samo radi tega, da JE in ki ustvarja le radi tega, da lahko pozneje uniči ustvarjene vrednote, ne more na dolgo obstati.

ČLOVEK je danes mrtev, ker je vse njegovo delovanje protirazumno, ker je izgubil izpred sebe življenjski smeter. Naravno je zato, da se vije današnja družba v najtežjih krčih, da ječi pod najhujšimi nasilji, da se meče sem in tja v najtežji duševni anarhiji.

GLAVNI VZROK ZLA.

Zagospodarili so nad vsem javnim življenjem ljudje, ki ne priznavajo nobenega zakona nad seboj, ki ne priznavajo nobene oblasti nad človekom in človeško družbo, ki se nočejo pokoriti zakonom vesti, ki postavljajo sebe nad večne BOŽJE zakone pravice in ljubezni. Gospodovali javnega življenja so pa znali potem šole, potem knjig, potem gledališč in drugih najrazličnejših sredstev zanesti tudi med širše ljudske sloje in posebno med sloj delavstva nauke liberalizma, da je človek popolnoma svoboden in neodvisen od božje avtoritete in njenih večnih zakonov.

SMERNICE DELAVNEGA LJUDSTVA.

Oblast in zakoni morajo biti. Brez vsake oblasti in zakonov bi zavladala v človeški družbi še večja anarhija, še večje brezvladje in nasilje ko danes. Delovno ljudstvo ima smo dve izberi: ALI HOČE BITI PODREJENO OBLASTI IN ZAKONOM GOSPODARSKO IN DUŠEVNO MOČNEJŠIH LJUDI, ki mu predpisujejo svojevoljno kaj in koliko mora delati, kako mora živeti, kako in kje se mora izobraževati, kako mora vzgajati svoje otroke i. t. d.

Ali hoče vso svojo srečo, ves svoj trud, ves plod svojega dela zaupati večkrat samo enemu človeku ali pa neznatnim skupinam, ki so znale z dovoljenimi in nedovoljenimi sredstvi dokopati se do vodstva in vlade nad njim!?

Kaj se godi po svetu?

Po burnih sejah minulega tedna, o katerih in navedenih v našem poslednjem v našem listu deloma zadnjič, deloma pa poročā še danes, sta se vršili v torek in sredo dve bolj mirni seji rimskega parlamenta. V razpravi je bil oba dni odgovor na kronski govor. Na torkovi seji je govoril med drugimi tudi poslanec Mancini, ki je v imenu delavstva izjavil, da kronski govor ne odgovarja resničnemu položaju države. Sedanji režim tlači delavski stan in je najbolj nezadnjaški v Evropi. „Na bajonetih ni mogoče dolgo sedeti“, je vskliknil ob zaključku posl. Mancini. Na seji v sredo je govorilo tudi več opozicijskih poslancev. Ostro sta bicala sedanjo vlado bivši član Mussolinijevega ministristva demokrat Di Cesarò in republikanec Facchinetti. Proti vladi sta nastopila tudi ljudovec Gronchi in Sardiniec Lussu.

Dr. Besednjak govori.

Na tej seji je govoril tudi naš poslanec dr. Besednjak. Njegov govor, katerega danes še nimamo, bomo priobčili prihodnjič v celoti. Italijanski listi ga priobčujejo v obširnem izvlečku, toda tako nepopolno, da ga ne moremo posneti. Očividno je dr. Besednjak s svojim prvim nastopom v rimski zbornici vzbudil splošno pozornost. V glavnem se je bavil v svojem govoru z nasilstvi in nezakovitostmi, ki so se vršile pri nas za časa volitev. Medklice mu je delal tudi min. pred. Mussolini, kateremu je dr. Besednjak v podkrepitev svojih trditvev pokazal sliko po nedolžnem ustreljenega Antona Strancarja.

Krvavi dan v Trbovljah.

Zadnje nedeljo so se odigrali v Trbovljah v Sloveniji vsega obžalovanja vredni krvavi dogodki. Kakor znano tvorijo Trbovlje središče socialdemokratske in komunistične delavske organizacije v

DELAVNO LJUDSTVO, STREZNI SE!

Druga pot je pot krščanstva in krščanskega socializma. Delovno ljudstvo se bo osvobodilo modernih suženjskih političnih, gospodarskih in kulturnih verig le tedaj, če bo korakalo v boju proti izkoriščevalcem v enotnih in v sklenjenih vrstah. V vsej svoji celoti se mora ukloniti božji avtoriteti in večnim zakonom pravičnosti in ljubezni. Le tedaj bo uklonilo tudi gospodarsko, duševno močne današnje gospodarje, da bodo tudi oni spoštovali večni zakon in zakone, ki jih bo proglasilo delovno ljudstvo v svojih zbornicah ob svitu večnih idej. To je temeljna misel krščanskega socializma, da ne sme biti človeka — in če tudi je obdarjen z največjimi duševnimi darovi — ki bi bil izven zakona.

Ta misel mora biti vodilna za kmečko-delavsko ljudstvo v borbi za svojo svobodo in smisel življenja, v borbi za ozdravljenje današnjih nečloveških družabnih razmer.

svojo zastavo. Ko sta ta dva nasprotna si tabora trčila drug ob drugega, je prišlo do krvoprelitja, kakor jih malo pozna zgodovina Slovenije. Uradno poročilo pravi:

V nedeljo 1. jun. dopoldne ob pol 10. uri so prišli člani Orjuna s svojimi prijatelji v Trbovlje in so se napotili v sprevedu na prostor, kjer bi se naj razvila zastava. Bilo je okrog 150 Orjunašev iz najrazličnejših krajev. Naenkrat je z neke strani padlo nekaj revolverskih strelcev. To je bil znak za splošen napad. Streljanje in metež je trajal nekaj nad dve minuti. V tem spopadu so bili ubiti trije Orjunaši in trije delavci in en gledalec, 15 je težko in 40 lahko ranjenih. Aretiranih je bilo 20 oseb. Ko se je za to zvedelo v Ljubljani, so pričele burne demonstracije. Padali so klici proti komunistom. Razbite so bile šipe na stanovanju dr. Lemeza. Demonstranti so vdrli v njegovo pohištvo. Ministrstvo za notranje zadeve je izdalo odredbo, da se manifestacije ne smejo nadaljevati in da se morajo krivci kaznovati.

»Slovenec« poročā o dogodku sledeče:

V nedeljo 1. junija dopoldne okrog 10. ure so prišli v Trbovlje k razvijanju svojega prapora. Orjuna je bila bojno opremljena, deloma v uniformah, oborožena z noži, samokresi in ročnimi granatami. Pred Povsetovo hišo na Vodah, kjer je cesta zelo ozka, je stalo ob cesti več gledalcev. Iz vrst gledalcev se začujejo klici: »Doli Orjuna!« in podobno. Medtem se začne eden gledalcev proti eni zastavi ter jo prime. V istem hipu se začujejo strelci. Gledalec, ki je skočil proti zastavi, pade zadet od krogle na tla. Takoj se začne streljanje od vseh strani. V hipu je bilo ranjenih več oseb, od katerih je do večera bilo 7 mrtvih.

Trboveljski dogodki so vsega obžalovanja vredni in morajo vsakega čutečega človeka globoko pretresti. Ali je potrebno, da se v političnem boju pretaka človeška kri?

Kakor pa je vse obsodbe vredno, da so hoteli delavci iztrgati orjunske zastave, tako tudi ne moremo odobravati, da hočejo »Orjunaši« z orožjem množiti svoje vrste. Smrt treh v cvetju let stojičih Orjunašev: Fr. Slajpaha, Stančka Znidaršiča in Zarka Boltavzarja je brezdvomno zelo tragična. Nič manj pretresljiva pa ni smrt treh rudarjev, ki so postali žrtev preveč razgretega političnega strankarstva. Kakor obsojamo nasilja, pod katerimi moramo mi tukaj v Italiji večkrat trpeti, tako obsojamo tudi nasilja, ki se iz političnih ali nacionalističnih nagibov dogode kje drugod. Pomilujemo padle »Orjunaše« kakor pomilujemo padle komuniste, smatramo jih pa ne moremo za kakšno narodno žrtev, kajti niso padli v boju za narodne svetinje, temveč v streljanju, da dovedejo svoje politično načelo do zmage.

Atentat na avstrijskega kanclerja.

V nedeljo dne 1. junija se je vračal avstrijski kancler mons. dr. Sei-

Sloveniji. V Trbovljah, kjer je katerih je zaposlenih na tisoče delavcev. Sedanja jugoslovanska vlada ne kaže nobenega umevanja za delavska vprašanja. Drži se na krmilo s pomočjo kapitalizma, izkoriščanjem revnejših slojev in povdarjanjem neomejenega centralizma. Posledica vsega tega je, da je delavstvo skrajno vznemirjeno in nezadovoljno. Kakor po drugih državah se je tudi v Jugoslaviji razpasla nekake vrste fašistovska organizacija, tako imenovana »Orjuna«. Ta organizacija stremi kakor pri nas fašizem, na podlagi neomejenega in brezobzirnega nacionalizma priti do moči in vladnega krmila. Sedanja vlada jo sicer direktno ne podpira, pač pa namenoma dopušča, da nastopa in včasih tudi nasilno vrši svoje delo. Tako je bil v nedeljo dne 25. m. m. na Trati pri Škofji Loki ubit od članov te organizacije neki komunistični delavec. Ko je tedaj za zadnje nedeljo napovedala »Orjuna« svoj pohod v Trbovlje, kjer je hotela razviti svoj prapor in med tamošnjim delavstvom započeti svojo organizacijo, se je polastilo trboveljskega delavstva veliko ogorčenje. Zastopniki delavcev so se obrnili do oblasti zahtevo, naj se prepove »Orjuni« njeno slanje v Trbovljah, ker oni vsled razdraženosti ogromne večine prebivalstva ne morejo jamčiti za red in mir. Oblastvo se ni oziralo na te ugovore in je dovolilo »Orjuni« njen pohod v Trbovlje.

7 mrtvih, 15 težko in 40 lahko ranjenih.

Ozračje, ki je vladalo v nedeljo nad Trbovljami je bilo tedaj nad vse nevarno in grozeče. Na eni strani ogorčeno in razburjeno delavstvo, na drugi strani neukrotljivi nacionalisti, ki hočejo prodreti v delavsko trdnjavo in tam zasaditi

Nujna dela po toči.

Huda toča je padala v Vipavski dolini, okolici Gorice, delih Brd in na Spod. Krasu. Škoda je ogromna in ako ne bodo prizadeti takoj nekaj ukrenili, bo škoda še večja.

Ker je padala toča zgodaj — začetkom junija — in trta še ni v popolnem razvoju, grozdje ni niti odcevelo, moramo vse one trte, ki so po toči zelo poškodovane — gole — takoj obrezati, na vsak način pa odstraniti vse polomljene poganjke. To je prvo delo, ki bi se moralo izvršiti prvi dan po toči. Trta bo še zagnala in lahko upamo na pridelek, ki bo sicer piclejši in slabši kot bi bil prvi, a bo pridelek. Z gotovostjo lahko računamo tudi na to, da bodo novi poganjki do zime dovolj dozoreli ter nam dali tako rodni les za drugo leto.

Obrezovanju oziroma odstranjevanju polomljenih poganjkov mora takoj slediti izdatno škropljenje z modro galico, ker se bo drugače peronospora tako razpasla, da bodo odpadli še oni listi, ki so slučajno ostali na trti.

Manj poškodovanim trtam moramo odstraniti polomljene poganjke ter jih poskropiti z modro galico (vitrijolom).

Ponekod je tudi koruza popolnoma uničena. Pregledati moramo celo njivo in prazna mesta, oziroma popolnoma vničena stebila nadomestiti s činkvantino.

Poškodovan krompir je nujno potrebno poskropiti z raztopnino modre galice in ana, ker drugače ga bo peronospora popolnoma vničila — in ne bo nikakšnega pridelka.

Kmetovalci, ne obupavati!

Uredništvo
Gospodarskega lista.

Ureditev postaj za spuščanje bikov in nakup plemenskih prešičev na Goriškem.

Dasi je bila goriška dežela zatrta in je likvidacijski komisar že s pričetkom tekočega leta prekinil vsako delovanje v prilog našemu kmetijstvu, sta se prej deželni kmetijski urad in pozneje goriško podravnateljsvo urada za kmetijski potovalni pouk z vso vnemo zavzela za izboljšanje naše domače živinoreje. Pred vsem je deželni kmetijski urad izposloval, da je furlanska pokrajinska uprava ugodila predlogu, da se ohranijo za nakup plemenskih bikov in za ureditev postaj za spuščanje zalogi, ki so bili v ta namen določeni v preteklem upravnem letu in ki se niso mogli uporabiti, ker je bila tedaj cena plemenske živine v Švici previsoka in ker se je izjalovil radi kužne bolezni na parkljih in gobcu drugi poskus nakupa na Predarelskem.

Tako je bilo mogoče, da se je v zadnjih dveh mesecih nakupilo in izročilo voditeljem postaj za spuščanje bikov v srednjem govodorejskem ozemlju 23 čistokrvnih plemenjakov rujave švicarske pasme; v prihodnji jeseni se bo izvršil nakup druge skupine plemenjakov za občine, ki niso še preskrbljene z zadostnim številom potrjenih bikov.

Vsled prizadevanja velezaslužne pokrajinske živinorejske komisije in z velikodušnim prispevkom, ki ga je dala na razpolago naša pokrajinska uprava, je bilo pred kratkim nakupljenih tudi 12 mrišačkov nemške požlahtnjene pasme z visečimi ušesi. Živinorejci, ki želijo dobiti prešiče te pasme po znižani ceni, naj se zglasijo najkasneje do 10. junija t. l. pri podravnateljsvu urada za kmetijski potovalni pouk v Gorici, Via Trieste 43.

M. HUMEK „DOMAČI VRT“

Praktičen navod, kako ga uredimo, obdelujemo in krasimo.

To je naslov novi vrtnarski knjigi, ki je izšla v založbi Jugoslov. knjig. v Ljubljani in ki stane broširana Din. 48.—, v trdo vezana pa Din. 60.—. S to knjigo, ki jo je spisal naš priznani strokovnjak višji sadjarski nadzornik Humek je silno ustrezno potrebam vseh naših prijateljev in gojiteljev vrtnarstva, saj smo jo v tako priročni in pregledni sestavi že dolgo pogrešali v našem slovu. Vrlo prav bo došla pa tudi našim gospodinjskim in kmetijskim šolam, našim vrtnarskim in drugim tečajem, ki so istotako prav težko pogrešali potrebnih tiskanih navodil za pridelovanje vrtnih rastlin. Humekova knjiga nam v kratkih sestavkih opisuje vse, kar je neobhodna potreba za uredbo in obdelovanje domačega vrta. V svojem prvem delu obdeluje knjiga „splošno vrtnarstvo“, t. j. uredbo domačega vrta, pripravo zemlje in gnojenje kakor tudi glavna vrtnarska opravila; v svojem drugem delu v „posebnem vrtnarstvu“, ki ga deli v zelenjadarstvo, sadjarstvo in v cvetličarstvo, pa obdeluje vse posamezne rastline, ki se goje na domačem vrtu. Knjiga je pojasnjena vrhutega z raznimi slikami. Ker je spisana v gladki in lepi slovenščini in ker prinaša toliko dobrih in potrebnih navodil, jo bo vsak ljubitelj napredka z veseljem prebiral, saj bo našel v njej vse, kar potrebuje za uspešno obdelovanje vrta. Kdor jo bo čital, bo našel tudi mnogo nove pobude in praktičnih navodil za svoj vrt. Zato jo toplo priporočamo čitateljem v nakup.

TO IN ONO.

SKROMNE ŽELJE KITAJCEV.

Kitajski razbojniki so v Hongkongu ulovili precejšnje število katoliških misijonarjev. Dva izmed njih, misjonarja Jaffrayna in Millerja so izpustili. Dospela sta v Vitehov v žalostnem stanju. Hodila sta štiri dneve in štiri noči po hribih in dolinah. Prijazni razbojniki so jim izročili pismo in obljubili, da izpustijo tudi še ostale misjonarje; zahtevajo pa za to uslugo 20 šterlingov v gotovini, 100 pištol sistema Mauser, 1000 pušk in 130 tisoč patron.

MESTO SAMOMORILCEV.

Dunaj je postal v zadnjih časih mesto samomorilcev. Nikjer se ne izvrši sorazmerno toliko samomorov ko na Dunaju. V mesecu maju je bilo na Dunaju 300 samomorilcev.

POSTENI MINISTER.

Litvanski minister Petrulis je pobegnil v Rusijo. Za dolgo pot si je dovcil zmanjšati državno blagajno za 200 milijonov zlatih mark. Odnesele je s seboj za več ko eno milijardo lir.

Zdravnik

dr. Rado Sfiligoj

se preseli

z dnev 15. junija 1924

na Travniki št. 5, II.

(Nasproti Lekarne)

Na prodaj so posestva v Sloveniji. Mnogo najrazličnejših malih, srednjih in velikih kmetijskih in gozdnih posestev, gostiln, trgovin, zag, mlinov, hotelov, vil, stanovanjskih hiš, grajščin itd. ima na prodaj po zelo ugodnih cenah: Reditetna pisarna Arzenšek e Comp. Celje, Kralja Petra ul. 22.

Cement iz Čedadada
po 17 lir kvintal
pri
Benečančku v Kobaridu

MAŠ ZOBOZDRAVNIK
doktor Lojz Kraigher

specialist za bolezni v ustih in na zobeh. sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila
v Gorici, na Travniku št. 20

LEPA PRILIKA! Na prodaj je stroj za izdelovanje cementnih plošč in drugih cementnih oblik. Naslov: Corso Vitt. Em. III. št. 91, Gorica.

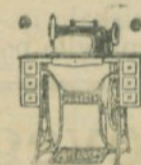
POBERAJ MAKSIMILJAN
iz Delgenjive p. Plave se pripovedi
ča slav. občinstvu za prevažanje
raznega blaga z tovornim avtomobilom
bilom po najnižjih cenah in solidno

Binkoštni semenj

Županstvo Sv. Lucija ob Se...
naznanja da se vrši pri Sv. Luciji
na binkoštni pondeljek t. j. 9. junija
ja semenj.

Prodajna deobaja
knjigarna Kat. Tisk. društva v Gorici
(Montova hiša 2)

Prva slovenska tvrdka

JOSIP KERŠEVANI

Gorica, Piazza Duomo št. 9 (desno) - Gorica

priporoča svojo trgovino najizvrstnejših šivalnih strojev iz svetovno
gnane nemške tovarne „Mundlos“, dvokoles znamke orig. „Kolumbia“,
belgijski pušk ter vse k temu spadajoče predmete.

Brezplačen poduk v umetnem vezenju, šivanju in krpanju. — Lastna
mehanična delavnica in popravilavnica Piazza Duomo 5 (vogal ul.
Rabatta).

PRODAJA NA OBROKE

S prvim septembrom p. l. je otvorila firma: «Grande Emporio Rateale» (centrala v Trstu)

Via Garibaldi 20, (prej Via Teatro)

svoje podružno skladišče.

Prodaja: izgotovljene obleke in po meri, najfinejše manufakturno blago, suknje, dežne plašče, obuvalo, klobuke, ovratnike, rokavice, naramnice, perilo itd.

Cene brez konkurence! obroki mesečni in tedenski.

Krojačnica prvega reda. Gorica, Via Garibaldi 20-II.

ozdravljena

z najnovejšim pasom BROOCK.

Mirodilnica in dišavarnica

E. Grapulin-Gorica

naspr. ljudskemu vrtu, Corso Verdi 27.

POZOR!

POZOR!

Slovenska trgovina s čevlji v Gorici

v Stolni ulici (Via Duomo) št. 11 nasproti stolne cerkve

Podpisana naznanjava sl. občinstvu, da sva otvorila lastno
trgovino z vsakovrstnimi čevlji:

za gospode in kmete, za moške, ženske in otroke, priproste
in najelegantnejše

v Gorici, nasproti stolne cerkve, Via Duomo št. 11.

Izdelek domač in orovrsten. Cene nizke in konkurenčne.

Izvršujeva vsakovrstna popravila in po meri.

V zalogi imava tudi sandale.

Za obilen obisk se priporoča udana

TRAMPUŽ-KOKELJ, trgoveca.